

СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ
Зборник радова са VII међународног научног скупа
одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу
(26-27. X 2012)

Књига I

**ТРАДИЦИЈА И ИНОВАЦИЈЕ
У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

Крагујевац, 2013.

Милица Радовић Тешић
Београд, Училишњски факултет

НЕКИ ТВОРБЕНО-СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТИ ТВОРЕНИЦА СА БРОЈЕМ ПЕТ

У раду се анализирају сложенице и изведенице са бројем *пет* у првом сложеничком делу одн. у граматичкој основи. Ауторка закључује да се непроменљивост овог броја у језику управо надокнађује слагањем или везањем са различитим основама, чиме се задовољава потреба за квантификацијом, посебно у неким стручним областима (ботаника, историја, музика, метрика и др.). Истиче се да је и симболика бројева важна за утврђивање лексичко-семантичког аспекта речи творених са бројевима.

Кључне речи: бројеви, број пет, сложенице, симболика бројева, творбени правци

0. За граматичку и научну литературу српског језика дуго бројеви нису били посебно занимљиви, па су се опсервације о њима како у граматичком тако и семантичком погледу више односиле на „попуну” општег погледа на врсте речи и њихов морфосинтаксички статус него на детаљан и потпун опис. У последње време, међутим, и тај језички сегмент долази у домен различитог интересовања.¹ Кад су у питању творбено-семантички аспекти именичких сложеница са бројевима у свом саставу односно творбеној основи, један целовит осврт (у оквиру расположивог корпуса који је омогућавала грађа Речника МС) дала је Д. Вукићевић (1995: 166–170).² На сложенице с бројем у првом делу одговарајућу пажњу је посветио и И. Клајн, додуше нешто више на именичке него на придевске сложенице. Он говори посебно о сложеним бројевима, а посебно о сложеницама с бројевима у првом делу – именичким и придевским.³ Наравно, пре њега, на сложене бројеве освртао се и М. Стевановић (Стевановић М. 1964), а бројеви су иначе синтаксички занимљиви за граматичаре због конгруенције са партитивним и паукалним синтагмама, која и савременим говорницима често прави проблеме.

1. Пажњу нам је привукла бројност деривата са мотивном основном броја *пет* (и другим бројевним облицима са том основном: *петци*, *петперо/петоро*) у првом сложеничком делу или са таквом граматичком основном у изведеницама.⁴ То је посебно важно за речнике, а незаобилазно са становишта лексикографске обраде и формулисања значења у дескриптивном речнику. Корпус Речника САНУ даје прилично широку слику обима и разноврсности ове лексике, а њихова обрада залази у семантичка разграничења између ендоцентричних и егзо-

1 Колико нам је познато, у претпрошлој години једна докторска дисертација о бројевима је одбрађена на Сорбони, а друга (Горана Зељића) одбрађена је на Филолошком факултету 2012. г. у Београду, што ће свакако употпунити одређене празнине у српској језичкој науци.

2 Уп. Вукићевић Д. 1995: 166–170.

3 Уп. Клајн И. 2002: 76–81 и 112–115.

4 И. Коњик и Н. Вуловић (2005) су навеле да гнездо броја *пет* има 368 лема, што надилази гнезда многих полисемичних речи. Од тога су 224 сложенице. Разуме се да њихова искориштеност није потпуна, јер су многе од њих ближе терминима, регионализмима па чак и околицизмама. Најновија је нпр. Павићева *петиковача* „мала соба намењена за седење, обично само петком (у манастиру)“.

центричних сложеница, што је у великој мери битан критеријум приликом дефинисања значења. Уз то се могу дати назнаке и доћи до квалитетних података о сферама употребе и хронолошком сведочењу појединачних творбених облика. Корпус пружа материјал и за закључке о дијахроним лексичким померањима у развоју српског лексичког система. (Секцију са бројем *пет* ауторка овог чланка радила је иначе у редакторској фази за Речник САНУ⁵, што је и послужило као основна подлога примењеној анализи.) У суштини, овај рад ће представљати својеврсну допуну ономе што је обрађивач исте речничке секције – Ивана Коњик (у коауторству са Наташом Вуловић) представила у раду *Семантичко-деривациона анализа броја пет* (Коњик–Вуловић 2005) са ослонцем на методолошко-концепцијски приступ дат у Предговору *Семантичко-деривационог речника* (I део, Нови Сад 2003). Коауторке дериватима приступају „степеновањем“, према творбеној основи (*пет* – *петница* – *петичар*). Будући да је у њиховом раду врло прецизно (по датој методологији овога речника) третиран и представљен исти речнички корпус, са конкретним статистичким подацима, овде ће се творбени обрасци посматрати резултативно, тј. са аспекта утицаја творбене семантике на лексички развој и богаћење.⁶ Све више смо уверени да је корпус Матичина речника у многим граматичким, а посебно творбеним анализама недовољан за потпуно сагледавање језичког система. То се посебно односи на бројеве који још нису сви у потпуности лексикографски третиран на већем корпусу. Предстоје још (у Речнику САНУ) неурађене секције са бројем *шри*, *четири*, *шест* и *седам*, те пуно семантичко, творбено и лексиколошко сагледавање уследиће тек кад се сви ови ентитети упореде и сагледају као систем. У 18. књизи је обрађен број *осам* и његови деривати. Сумарним прегледом се може закључити да је секција тога броја 2–3 пута мања од деривата са бројем *пет*.

2. Још се нису сасвим учврстили научни ставови у српским граматикама шта треба сматрати сложеницом. Јединствено мишљење ремете речи с префиксима које једни лингвисти, с правом, сматрају посебним творбеним начином. Код префиксације, наиме, префиксални формант функционише у неким аспектима слично суфиксу, тј. као везани елеменат, самим тим што се префикси не јављају самостално као лексичке него као функционалне јединице у реченици. Ми ћемо поћи од схватања да сложеница обухвата две лексичке основе (ретко више) које се спајају, било просто или са спојним вокалом, при чему друга основа утиче на категорију нове речи, независно од тога да ли сама представља самосталну реч или се други део не јавља самостално јер је у питању допунско извођење од обе основе истовремено. Реч је, дакле, о два типа слагања: слагање и сложено-суфиксална творба у оквиру којих је иначе карактеристично неколико творбених модела. На формалном плану, главни критеријум за утврђивање смера творбе је самосталност или несамосталност појединих творбених основа.

5 19. књ. Речника САНУ [рукопис у штампи].

6 Из корпуса које су ауторке представиле ми ћемо изоставити деривате са сложеним бројевима *петнаест*, *шестдесет*, *петстот* из семантичких разлога, јер је реч о различитој бројевној вредности без обзира што се формално, као морфема број пет налази у тим образовањима (*петодинарка* и *шестдесетодинарка* се вредносно разликују; *петогодишњак* је дете, а *шестдесетогодишњак* је човек средњих година). Наиме, у творби речи је битна творбена основа, па нпр. *петичар* се може посматрати у суштини као првостепени дериват од *петница*, а не само као другостепени од *пет*. Дато броју деривата могу се додати и имици *Петко*, *Петковић*, *Петкана*, *Петка* чија је мотивација у савременом језику избледела (*Петко* – често назив домаћим животињама које су на свет дошле у петак, а *Петак* је „пети дан у недељи“).

2.1. Вукићевић наводи 8 именица мотивисаних бројем *пеш* у првом делу, а други сложенички део чине именице у номинативу (једине или множине) које се јављају и самостално: *пешобанка*, *пешобој*, *пешогодишњица*, *пешоколонаш*, *пешолист*, *пешоугао*, *пешоугаоник*, *пешохиљадарка*. Као што видимо, узете су у обзир само творенице које у другом делу имају самосталну именицу, а не и творенице тзв. сложено-суфиксалне творбе. Структурно, а посебно семантички посматрано, чини се да је у нашој парцијалној анализи (тј. у оквиру броја *пеш*, или са основом *пеш-*) умесно посматрати бројевне сложенице заједно, с обзиром на њихов први сложенички део који упућује на ближу семантику речи из другог дела који учествује у семантичком обликовању творенице и категоријално (*пешеросипрашан* – *пешеросипрашница*, *пешолист* – *пешолистан*) или се у оквиру исте категорије јављају мање семантичке модификације настале учешћем различитих суфикса, често у синонимним облицима (*пешикамен*, *пешикаменац*; *пешокњижје*, *пешокњиштво*; *пешокруна*, *пешокрунка*, *пешокрунац*; *пешодинарац*, *пешодинарка*). Поред тога, у творбеним механизмима говорника језика продуктивност творбеног гнезда утиче на укупни систем те се потреба за бројевним квантификовањем јавља као системска нужност повезана за језичком тежњом за економишношћу израза. А то је, уосталом, сврха сваке творбе. То би значило да је за продуктивност творбеног модела именица с бројевима у првом делу упутно стављати и придеве у близак контекст, јер се тиме представа о творбеном образцу појачава.

И. Клајн даје шест творбених модела именица са бројевима у првом сложеничком делу – два модела без суфикса и четири модела са суфиксом, тј. сложено-суфиксалном творбом. Кад су у питању образовања са основом броја *пеш*, наводи се у *Творби* укупно 12 именица: *пешобанка*, *пешобој*, *пешогодишњак*, *пешодинарка*, *пешоколонаш*, *пешолејка*, *пешолеће*, *пешојарац*, *пешојрсишца*, *пешоугао*, *пешоугаоник*, *пешохлебница* (Клајн И. 2002: 77–79). Неочекивано, у регистру појмова појављују се само 4 примера придевских сложеница са бројем *пеш*: *пешокрак*, *пешојрсишћини*, *пешосипраначки*, *пешоугаони* (Клајн И. 2002: 341).

2.2. Ако дате сложенице посматрамо у дијахроном аспекту, запажамо да су се оне јавиле још у старом српском језику. Даничић⁷ бележи придев **петодњевъ-нь** и именицу **петомеріе**.

2.3. Грађа која обухвата два века (вуковског) књижевног језика пружа комплетнију слику укупног развоја творбених модела. Овај корпус ће показати три ствари: (1) колико су модели стабилни, (2) колико су још увек „неопходни“ у језику да би именовали „упетостручене“ појмове или њихове особине у систему осталих бројевних сложеница и (3) колико су ослоњени на целокупан бројевни систем.

2.4. У менталном поимању бројеви су врло присутни: све се такорећи броји, изражава бројевима, квантификује, мери на разне начине – сати, дани, недеље, месеци, године, новац, дужина, ширина, килограми, храна, приноси, људи, животиње итд. Избројавање је пратећи феномен у објективној стварности, а подаци исказани бројевима су неодвојиви део живљења. Па ипак, кад је у питању употреба у језику, бројеви су од свих врста променљивих речи, у обрнутој сразмери са њиховом семантичком вредношћу и употебом у језику. И поред тога, симболика бројева је у многим случајевима неодвојива од њихова учешћа у лексико-

7 Уп. Ђ. Даничић, *Рјечник из књижевних старина српских*, Београд 1975 [фотокопија издања: Београд, 1863–1864].

ну, али истовремено и симболика и границе избројивости сужавају или одређују домен семантичке разуђености у језику.⁸ Она је можда нешто присутнија у фразеологији са бројевима (*петти во, петта колона, петто коло, петти пољак, маритти као пас за пету ногу, петти глас*). Стога је њихова примарна семантичка функција да показују квантификативне *одnose*, као апстрактну бројевну категорију, према именичком појму.⁹ С обзиром на морфолошку непроменљивост броја *петти* и ограниченост слагања облика *петторо/петтеро* са именицама, разумљиво је да је сужена и могућност слагања двеју основа.

Поћи ћемо од чињенице да основни бројеви у различитим културама имају изразиту симболичку вредност. У нашој традицији број *петти* се најчешће везује за „пет прстију на руци“ која је главни параметар према коме се он одређује.¹⁰ Ако погледамо речнике симбола запажамо да је у концепту бројева симболика различита у појединим културама и религијама. У Речнику религијских појмова каже се „пет, по једнима најсрећнији број, означава потпуност; по другима симбол живота ... пет је молитви у исламу и пет његових стубова; пет је чула; пет је симбол пет Христових рана...“¹¹ Тако нпр. *Речник симбола* француских аутора Жана Шевалија и Алена Гербрана¹² третира симболику броја *петти* код разних народа у 15 тачака и на 6 страна. Општа симболика овога броја према датом речнику може се сажети у три речи: пет је број *средистија, склада и равнотеже*. У српском симболизму *петти прстију шаке* семантички је садржано нпр. у изразу при руковању: (*Ево*), *петти пошпених!* (каже се у Пиви, Црна Гора).

3. Мотивација шаке „са пет прстију“ је у семантичкој бази више именица: *петтопрсница, петтеропрстиац, петтопрси, петтопрсиак, петтопрстиац, петтопрстица, петтопрсика, петтопрстиница, петтопрстиовка* итд.¹³ Ако погледамо учешће *петти прстију* руке, као мотивационе базе, у народним загонеткама, значи дијахроно, приметимо неколико варијација. Изведеница или сложеница са творбеном основом *петти-, петтер-, петти- петти-о-, петтор-* као детерминатор се јавља само уз збирну именицу „војска“ која је овде метафора за „вредне прсте“ у десет ликова: *петтељева, петтерава, петтерева, петтерова, петтојора, петтопрстиа, петтопрска, петторија, петторога, петторона*. Реч је о регионализмима из дијалекатског идиома српског језика, данас изван књижевног стандарда. Сви облици се јављају само уз именицу „војска“ и заједно са њом значе: „у народној загонети, пет пр-

8 М. Ивић у тексту *Актуелне лингвистичке теме у 2001. години* скренула је пажњу на улогу „менталних догађања“ у језику, истичући да ће наредна лингвистичка истраживања бити (и да већ јесу) усредсређена на „варијабилност у управљању менталних очију, односно слобода у бирању оног менталног стајалишта са којег ће се ствари сагледавати и саопштавати“. Истичући да се данас многи светски лингвисти баве управо испитивањем тзв. *микроталасних варијација* остварених и на нивоу лексике и на нивоу синтаксе, она закључије да ће осим теоријских спознаја таква испитивања имати и практичну корист јер ће омогућити „адекватније разумевање сопственог језика, а самим тим и боље уочавање онога на шта треба указивати у процесу наставе гуђер“ (Ивић М. 2002, 9–10).

9 Ако бисмо пак применили начине концептуализације когнитивне лингвистике, која реорганизује врсте речи, чини се да би бројеви дошли у групу са придевима и предлозима, као *речи односа*.

10 Отуда и речничка дефиниција слично изгледа: *број који казује количину колико има прстија на људској руци, за један већи од четвори* (Речник МС) или: *прстији број који означава количину која одговара броју прстију једне руке* (ЈРМС).

11 Уп. Цвитковић И. 2009.

12 Уп. Шевалије–Гербран 2004.

13 Концепт тог броја свакако има утицаја и на све оно што се одражава на лексичком систему, што ћемо показати на једном примеру.

стију руке“. Загонетка се иначе односи на прсте који бришу нос.¹⁴ Први пример *петешјева војска* налазимо само у Вукову Рјечнику у значењу *прсти* које је и за Вука било више претпоставка него тврдња: *Подигне се петешјева војска, те оћера по леду жоведа кад ми бјеше у китиу вишеница*¹⁵ (*чини ми се прсти кад се њима задржава у карлици скорупи а млијеко се саљева у коштао*).

Није тешко закључити да је непроменљивост броја *пет* разлог што се јављају у дериватима различити облици.

4. Са основом *пет-*, *петш-*, *петер-*, *петерш-*, *петшор-* као јасно уочљивих ентитета, у грађи се јављају како сложенице тако и у нешто већем броју изведенице, али и изведенице од сложеница које су у творбеној основи (*петикамен*). Набројаћемо сложенице које у свом саставу имају две творбене основе:

петеро-: *петеровеслица* (лађа са пет весала), *петерозласје* (муз.), *петерождоцац* (= петогодац), *петерозвук* (муз.), *петерокаји* (бот. лист), *петерокајишница*, *петерокуић*, *петерокуићник*, *петеролицирењача*, *петеропрстиац* (бот.), *петерослоз* (метр.), *петеросирајшница*, *петерочланик*, *петерочланичник* (метр.);

пети-: *петидесетник*, *петилеб*;

пет-: *петикамен*, *петикаменац*, *петилист* (бот.);

пет-о-: *петшобанка*, *петшобој*, *петшобрашучед*, *петшогимназијалац*, *петшогласник*, *петшогдоцац*, *петшогдошњак*, *петшогдошњача*, *петшогдошњише*, *петшогдошка*, *петшогдрацац*, *петшогдранист*, *петшодинарац*, *петшодинарка*, *петшодеоба*, *петшодневка*, *петшодоларка*, *петшодрамац*, *петшодралица*, *петшозарник*, *петшозарниј*, *петшозвук* (муз.), *петшозрак*, *петшоккајишница*, *петшокњижје*, *петшокњижњишво*, *петшоколоница*, *петшоколониш*, *петшоколониш*рање, *петшокрак*, *петшокрака*, *петшокрачац*, *петшокруна*, *петшокрунка*, *петшокуљавина* (покр. лоше друштво, фукара), *петшокуићник*, *петшолетка*, *петшолече*, *петшолест*, *петшолест*а, *петшолестица*, *петшолестишњака*, *петшомесечар* (војник), *петшомешка* (пушка), *петшомешковић*, *петшоножац* (?), *петшојарац*, *петшојерац*, *петшојрашњак*, *петшојпреж*, *петшојпрсница*, *петшојпрст*, *петшојпрстак*, *петшојпрстиац*, *петшојпрстишница*, *петшојпрстишка*, *петшојпрстишница*, *петшојпрштиовка*, *петшоразложник*, *петшорег*, *петшорешка*, *петшорож* (бот.), *петшорожац*, *петшорошка*, *петшорочиш*, *петшосиш*, *петшосиш*аца, *петшосиш*оје, *петшосиш*ранац, *петшоугао*, *петшоугаоник*, *петшохиљадарка*, *Петшохлеб*, *петшохлебник*, *петшохлебшница*, *петшочланикаш* (зоол.), *петшочисленик*, *петшошестишерац*, *петшошколац*, *петшошколка*, *петшојарац*;

петоро-: *петорокуић*, *петорокуићник*, *петшоролест*, *петшоросилеш*, *петшоросирајшница*.

4.1. Заједничко код свих наведених примера је семантички творбени елемент или корен *петш-* исказан било основним, редним или збирним бројевима у првом сложеничком делу творене именице. Запажамо даље и различите врсте слагања које у значењској дефиницији поједних образовања не играју најбитнију

14 Све потврде за остале облике су из Србије, Славоније, Црне Горе а највише их је из нар. заг. које је скупи Стојан Новаковић (Београд – Панчево, 1877). То су углавном варијанте примера: *Ошуд иде петшора* војска, да обрише Соломуну враиша; *Подигла се петшорстиа* војска и пороби Анадерка краља; *Ошуд иде петшорона* војска, уваишише оберјана бана, њим удрише о смрдјева враиша (Вук, Рј.); *Подигла се петшерава* воска, те пороби и цара и краља, и цмиљева отворила враиша (*прсти кад усекују нос*) (НЗаг., С. Новаковић, 177); *Подигне се петшерева* војска да очисти смрдјева враиша (Љ. Мићевић 1, 353). *Ошуд иде војска петшерева*, да отвори враиша смрдјева (Слав., Милеусн.; БВ 1894, 75); *Подигла се петшорожа* војска а на једнога краља балавога и отириса смрдјева краља. *Онда се усеку са свих петш прстиа* (Оток, Ловрет, ЗНЖ 7, 157).

15 У Вуковом Рјечнику: *вишеница f* (у Херц.) *vide* ишеница.

улогу. Тако се са истом основном у другом делу слаже или спаја и збирни и основни број, а алтернативан је гдекад и спојни вокал: *пешерозвук* и *пешозвук*, *пешерозодац* и *пешозодац*, *пешилисти*, *пешолисти* и *пешоролести*, *пеших(х)леб* и *пешохлеб* што говори да исту семантику у твореницу уноси сама основа броја а не класификационе врсте (основни или збирни, а само у малом броју случајева редни бројеви).¹⁶ Ово се при дефинисању сложеница у речнику свакако мора узимати у обзир, посебно код међусобног упућивања. При томе као стандарднији треба узимати онај облик који је фонетски најпогоднији, а облички најутемељенији у систему осталих бројева.

Иако творбену структуру сложеница чине творбене основе броја са спојним вокалом или без спојног вокала и именица у другом делу, за један број наведених сложеница са сигурношћу се може тврдити да су настале сложеном суфиксацијом (у њима се именица не јавља као самостални ентитет) односно да у неким случајевима чак припадају изведеницама насталим према обичнијим (или чешћим у употреби) придевским сложеницама. Ту несумњиво спадају именице настале према овим придевима: *пешеројрста*, -а, -о, *пешероспрашан*, -ина, -ишно *пешерочлан*, -а, -о, *пешојгласан*, -сна, -сно, *пешојдневни*, -а, -о, *пешојокрак*, -а, -о, *пешојољтан*, -ина, -ишно, *пешојмесечни*, -а, -о итд. У неким случајевима свакако се може говорити и о двојакој мотивисаности, где је творба могла ићи слагањем или паралелно извођењем према придеву, и у таквим случајевима скоро да је немогуће одредити шта је примарније: *пешер-о-спраш* + (н)ица или *пешероспраш*(а) + ица, тј. дефиниција ове именице може бити такође двојака: *пешероспраш*ица је „зграда која има пет спратова“ или „петероспратна зграда“.

5. Шта се све може закључити из лексикографски обрађеног корпуса? Чини нам се следеће:

1. Велики број сложеница и изведеница са бројем *пеш* показује да се непроменљивост броја надокнађује слагањем са именичким или придевским основама са потребом квантификовације.
2. Потреба за овим творбеним моделима и даље постоји, посебно у стручним текстовима (ботаника, музика, историја, метрика и др.).
3. Постоји ослоњеност на укупан бројевни систем. Уз неке основе слажу се скоро сви основни бројеви.
4. Символика броја *пеш*, дијахроно посматрано, има утицаја и на нека творбена образовања.

16 Тако И. Клајн сматра да је у основи именице *пеш*ица редни број (а не основни) пошто је реч о непроменљивим бројевима (као *седм-ица*, *осм-ица*) иако је јасно да се у случају броја *пеш* (*пеш-ога*) основа редног броја поклапа са кардиналним бројем. У случају броја *девет* (где се основа редног броја такође поклапа са кардиналним бројем) стандардно је *девет*ка, али је у старијем српском језику постојао и облик са суфиксом -ица: *девет*ица. РСАНУ је забележио три примера (аутори: Шпанић Љ., 1853; Петровић Емил, 1938; Витковић Михаило, превод, 1830) у значењу „цифре 9 и онога што је означено том цифром“, што се у стандарду именује дериватом *девет*ка.

Литература

- Вукићевић Д. 1995: Душанка Вујовић, „Именичке сложенице у српском књижевном језику“, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XXXVIII/1, Нови Сад, 127–174.
- Ивић М. 2002: Milka Ivić, *Red reči*, Biblioteka XX vek, Beograd.
- ЈРМС: *Речник српскога језика*, Матица српска, Нови Сад, 2007.
- Клајн И. 2002: Иван Клајн, *Творба речи*, први део: *Слагање и префиксација*, Завод за уџбенике, Београд.
- Коњик И. – Вуловић Н. 2005: Ивана Коњик–Наташа Вуловић, „Семантичко-деривациона анализа броја пет“, *Наш језик* XXXVIII/1–4, 43–64.
- Речник МС: *Речник српскохрватскога књижевног и народног језика*, I–VI, Матица српска, Нови Сад 1967–1976.
- Речник САНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, 19. књига [рукопис у штампи], изд. САНУ, Београд.
- Семантичко-деривациони речник*, св. 1, Нови Сад, 2003.
- Стевановић М. 1964: Михаило Стевановић, *Савремени српскохрватски језик I*, Научно дело, Београд.
- Цвитковић И. 2009: Иван Цвитковић, *Речник религијских појмова*, Прометеј, Нови Сад.
- Шевалије–Гербран 2004: Žan Ševalije i Alen Gerbran, *Rečnik simbola: mitovi, snovi, običaji, postupci, oblici, likovi, boje, brojevi*, prevod: Pavle Sekeruš, Kristina Koprivček, Isidora Gordić, изд. „Stilos“, Novi Sad.

SOME DERIVATIONAL-SEMANTIC ASPECTS OF WORDS WITH THE NUMERICAL CONCEPT 'FIVE'

Summary

In the study we investigate compounds and derivatives with the numerical concept 'five' in the primary position of a compound, that is in the grammatical base. The author concludes that the ability of this concept to stay constant formwise in language is compensated by congruence and bondage with the different basis, where we satisfy the quantification need, especially in some expert domains (botanics, history, music, metrics etc.). We accentuate the symbolics of numerical concepts as significant for denoting lexical-semantic aspect of numerical concepts.

Милица Раговић Тешић